

3. Про електроенергетику : Закон України від 16.10.1997 р. № 575/97 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80>.

4. Шевченко В. Використання енергозберігаючих технологій в країнах ЄС: досвід для України : аналіт. записка [Електронний ресурс] / В. Шевченко // Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/262/>.

УДК 332.14

Дарія КОТЕНОК*

РОЗВИТОК СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ УТВОРЕННЯМИ

Анотація. Забезпечення розвитку територіальних утворень є однією з найважливіших задач системи управління. Незважаючи на активне відродження систем муніципального управління їх розвиток гальмується дією сукупністю чинників, передусім методологічного та інституціонального характеру.

Нинішній етап відродження вітчизняного інституту самоуправління характеризується підвищенням ступеня відповідальності місцевих органів влади за рівень соціально-економічного розвитку підвідомчого територіального утворення. Адміністративно-територіальна реформа, що стартувала в 2014 р., була спрямована на розв'язання проблем удосконалення системи регіонального і муніципального управління.

Модернізація існуючої моделі управління муніципальним розвитком виводиться нині на одне з ключових місць у проблематиці удосконалення державного управління в нашій країні. Активна увага цим проблемам приділялась під час підготовки та обговорення Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року [1] і Концепції реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні [2]. Незважаючи на широкомасштабну наукову полеміку та активні прикладні розвідки, чимало питань територіального і муніципального управління залишаються нагальними. Особливого значення набуває завдання

* **КОТЕНОК Дарія Михайлівна** — к.е.н., доцент кафедри макроекономіки та державного управління, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна, kotenokdariya@gmail.com

забезпечення ефективності муніципального управління, що на етапі істотного інституціонального оновлення в державі є доволі ускладненим для виконання. Потрібні інноваційні методологічні підходи, нові аналітичні інструменти, адаптація кращих зарубіжних практик.

Муніципальне управління займає особливе місце в загальнодержавній вертикалі управління. Воно здійснює свої функції стосовно рішення питань місцевого значення, враховуючи локальні інтереси місцевої громади. Незважаючи на здійснювані загалом інтенсивні та взаємоспрямовані зусилля з проведення реформування («зверху-вниз» і «знизу-уверх»), спостерігається негативна тенденція нерационального використання потенціалу місцевого самоуправління. На наш погляд, зазначена обставина зумовлена впливом низки чинників, які були недостатньо вивчені та, відповідно, не були належним чином враховані в процесі розробки моделі реформування. З-поміж них особливе місце займають чинники інституціонального характеру, а також методологічні «упущення».

Перші з них, інституціональні, пов'язані з незавершеністю процесу інституціоналізації прийнятих нормативно-правових актів у практику місцевого самоврядування. Передовсім звертає на себе увагу таке: комплекс прав і обов'язків місцевих органів влади неповний і недостатньо чітко прописаний, архітектоніка механізмів взаємодії з іншими учасниками управлінського впливу на територіальне утворення (державою, громадою, громадськими організаціями) не повністю сформована.

Формами прояву методологічних «упущень» є поширена в практиці організаційна різноманітність моделей місцевого управління та відсутність концептуально цілісного уявлення про ефективність муніципального управління як оцінювального показника результатів управлінської діяльності, а отже, і процедур муніципального управління як особливого її різновиду.

Результати узагальнення світового досвіду та вітчизняних практик дають підстави виділити з-поміж методологічних підходів до оцінки ефективності системи муніципального управління такі: ефективність як результативність, тобто досягнення запланованих показників; ефективність як продуктивність через порівняння досягненого результату та залучених (використаних) ресурсів; ефективність як внутрішня дієздатність органів управління. Відсутність домовленості у єдиному комплексному підході до оцінки ефективності системи муніципального управління спотворює уявлення про реальну типологізацію територіальних

утворень, надміру ускладнює вибір інструментів регіональної політики та уповільнює процеси їх застосування.

В реальній економічній практиці муніципальне управління нині також стикається з широким аспектом проблем інвестиційного та фінансового характеру. Дається взнаки невідповідність доходів територіальних утворень їх витратним зобов'язанням, відсутність реальних інвесторів, низький рівень інформаційного забезпечення, пасивність населення та тощо. Зазначені обставини свідчать також про неготовність органів муніципального управління відповідати на виклики нової економіки. За умов різкого ускладнення і прискорення світових економічних і соціальних процесів стає все складнішим спрогнозувати вектор і можливий вплив цих процесів. Розвиток постіндустріальної економіки призводить до того, що в територіальних утвореннях формуються «нестандартні», з точки зору традиційної теорії економіки міста, точки зростання, такі як: креативні індустрії, міське середовище тощо. В муніципальному управлінні значимими стають питання збалансованості інтересів різних груп населення, їх участі в рішеннях міських проблем, формуванні системи державно-приватного партнерства, впровадженні інноваційних управлінських рішень, у тому числі основаних на інформатизації та електронному урядуванні, ідеології Smart city. В цілому для країн Євросоюзу вже діє план «Електронна Європа», який показує, як країни-члени Європейського Союзу можуть координувати свої підходи при побудові інформаційного суспільства. Реалізація плану обіцяє країнам — членам Євросоюзу ряд переваг: зростання економіки, підвищення продуктивності праці, збільшення зайнятості, соціальне об'єднання Європи [3]. Для досягнення поставленої планом мети необхідна тісна співпраця на всіх рівнях державного управління.

Дієве усвідомлення процесів, що відбуваються, на основі глибокого розуміння законів економіки та організації територіального утворення, а також уміння ідентифікації проблем стають ключовими визначниками ефективного управління розвитком територій. Подальша розробка теоретичних засад територіального устрою сприятиме вирішенню соціально-економічних проблем державного й муніципального управління і підвищенню на цій основі рівня добробуту населення.

Література

1. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня

2014 р. № 385. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014>

2. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>

3. *Грабовець І.В.* Інформаційні технології в муніципальному управлінні: проблеми та шляхи реалізації / І. В. Грабовець // Грані. — 2012. — №1. — С. 124–127.

УДК 351.777:504.06

Ярослава КОСТЕНОК*

СУЧАСНА ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто формування екологічної політики в ЄС, основні нормативні документи та досліджено особливості регулювання екологічної політики в Україні через сертифікацію.

Сучасні умови функціонування національної економіки характеризуються зростанням масштабів господарської діяльності, що зумовлює негативний тиск на навколишнє середовище. Тому досягнення рівноваги між економічним розвитком та захистом навколишнього середовища можливе лише в рамках екологічно-стійкого розвитку.

Показовим прикладом досягнення найвищих показників захисту довкілля шляхом застосування екологічної політики є, насамперед, індустріальні країни Західної Європи. Через ухвалення відповідних законодавчих актів, створення інституційного середовища здійснюється активний пошук шляхів виходу з екологічної кризи.

Ще на початку 90-х років минулого століття надаючи належне екологічним проблемам було сформульовано засади сталого розвитку. На міжнародному рівні було визначено ідеологію розвитку людської цивілізації на найближче століття через збалансування задоволення зростаючих матеріальних і духовних потреб населення, раціональне та екологічнобезпечне господарювання й високоефективне використання природних ресурсів, підтримання

* **КОСТЕНОК Ярослава Олександрівна** — к.е.н., доцент кафедри макроекономіки та державного управління ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна, ya.kostenok@gmail.com